

ХАБШИАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННБЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Улциска — би күүнээрэгз

**БЭРЭЭ ДЭКТЭЭХ ОБО –
ИННИКИ КЭСКИЛБИТ**

Атындах ыйың 8 күнүгэр Чувашчы улуухун дьаһалтатын иһинэн үлээлэр сокуонун састарын ситэ илик ордор административнай дьыалаларын көрөр хамандыга уочараттаах муньага буолан аста. Муньабы иһинки уонна потечительство отделын начальнига Марианна Прокотьевна Антипина салыан ыытта. Сүрүөккөн сокуоннай састарын ситэ илик ордор бэрээдиги кэһилэригэр дьыалалара көрүлүнэ уонна буруйдаахтарга мисэрэлэр ытыалыннар.

Хамгийнхныа чилиэтгэрэ
орхуу иитин боппурюоһутар
гэршлүт уонна социальный пе-
дого эрэ буолбакка, кинини ту-
дальыр дьон бары кытталлара
изадатан ыйышлар. Ол курдук,
кылаас салайааччылара, учуу-
тталар, түөлбө олохтоохторо,
общество иитиниҥа сыһыана
улахан оруону ыйлар дигэн бөлө-
лөһүлээ.

Угус дьһала нийлмистөр-
он тахара элбэбиг. Маньһа
нийлмист дьһалтга социаль-
най боспуросарга үлэлэнэм-
чилэр уастковаллары кытта
бирге үлмистөрүгэр улахан
биргүмүгүн уурара наадатын
аһаһыг.

Ойгу эт-хаан, сээр-майгы
уинна ай-санаа өттүрүн табо-
лык илгэн-үрөтөн таһаары
эркелүт дьоло дөн билэбит.
Өччүрүм киһи бийлыгынан
көмүтү, араас кууһаан дьал-
лыска ыларбаста, бөрөдөк-
тоокто сүндүрү чуолкай. Ол
уиннаан баран, хаһан багарар,
таһыс баһарар дөйдүгү тийи.

дэххэ, өр, улахан дын буруйг
огоруулар тахса тулар. Ста-
тистика көрдөрөрүн, Россия
үрдүнэ сокуоннай саастарын
ситэ илик оолор бэрээдэги
кэһилэрэ уруксу сымдарга
тэнигэтэххэ, улаатан илэр. Бу
кэһилэи диксионэрэр. Төһө эм
оолорго өйдөтүү үлгэ барбы-
тын үрдүнэ, буруй хаттаан
огоруу тахсар түгээнэр баар.
Ордук сааскы уонна күһүнгү
ыйдарга Төр манньк буолла,
хайдах гынан бу проблеманы
суох оңорбут диксионэрий-
лар тураллар. Маны
туоратарга бэрээдэги кэһилэи
утары уонна ону аччатар сым-
лаах сана нымалар толкуйд-
ныахтарын наада дин быһаар-
дылар.

Кам кэрдэи ааһас, уларыт-
ан иһэр, ону кытта киһи уй-
ултата өйө-санаата, сизэрэ
майгыта, кыттылыһа амин ула-
рыһар. Ону үчүгүтөөн, сана ий-
тэр сыһыаннар, анал нһыма-
лар, сонун дайыһылар
туһаныллыахтаахтарын бэл-
эттэтиһэр. Холобура, оскуола
үөрөнөөччилэригэр үчүгэй
дайыһылаах, иһиниэлээх тэ-
рөөһиннэр, эдэр ыччакка бу-
руйу киһини аччатар сылла-
ах таһааллар оло.

Хас бишрдибигт ово бэрээдэги хэнийнхэн утары хүнийг суолта бээрэн, кыһаллан үлэстэрэнэ, көмөлөстөрүнэ улахан ситдиги буолуо. Бэрээдэктээх, тебатын иитиллэн тахсыбыт ово бийиги икөөкө эрэлбит, кээкылбит буоларын умнууна.

ЛЮТФИЯ ПОПОВА.

Саха сирия Президентэ Егор Борисов уонна РФ тыатын хаһаайыстыбатын министриэ Николай Федоров атырдьах ыйы 11 күнүтэр Мэҥэ-Ханалас улууһун Чүүйэ нэһилиэгэр туугула турар хотону көрдүлэр. Кивилэри Прaвительствo Председaтeлeнн солбуйааччы Петр Алексеев уонна СР Тыатын хаһаайыстыбатын министриэ Иван Слепцов арыллыагылар диин республика баһылыгын саайтыгар иһитиннэрэллэр.

Сүөһү илгэр комплекс туутун көрө сылдан, кинилэр "Манчаары" ТХПК үлэһиттэрин уонна специалистарын кытта кэпсэттилэр. Аһыгы хотоннору тутуу уратыларын, племенной үлэ уонна Уһук хоту дойдуга усулуобуйатыгар сүөһү илгитин боһоруостарын ылыстылар.

Айан түмүгүз Россия ты-
тын хаһаайыстыбатын минис-
три: "Саха сириг ураты усу-
луобуйатын учулгаан, агро-
промышленнай сектор үрдүкү
рентабельноһы ситиһэр уус-
тук", - дьэти. Ол эрэсэри, билиги
хотугу регионмутугар хаста да
сыйдыбыт Николай Федоров:
"Республика салалтата тыа си-
рин сайдытыгар биэр кэлэм,
былланнаах уонна ситтөөх үлэ-
ни ыһтарын олус үчүтэйдик
көрбүт. Манньык үлэ, былан
туар, федеральнай киинтэн
улахан болгомотоку уонна бары
өттүдүн өйөбүлү ирдийэр", - ди-
эн санаатын эттэ Николай Ва-
сильевич.

Егор Борисов суруналыыстарга Россия Федерациятын Правительствоыгар быһыл отыйытар 2013-2020 сылларга тыа хаһаайыстыбатын, аһыуөлү оноруу государственнай программатын ылыммытын иһин олус махтанарыа биллэр: "Бу программа Россия аграризатордарыгар, ол иһигэр Саха ситин тыатын хаһаайыстыба

СИА СОУННАРА

тыгшар олус туһалаах уонна наадалаах", - диэтэ Кири Николай Федоровка өйбүлүн, болгомотон иһин тус бэйэлэстэр диирин махталын биллэрэ.

"Малчгаары" ТХПК - Мэнгэ-Хангалас улуухун сүрүн оныхон та хаагсэр тари дээтэ

2012 снхдлаахаа 6 500 тонна үүтү онорбута. Онхора таһаарар бородуужсуята – үүт, сүсэй, йогурт, издэгэй, ыаах арьытта уонна эт полуфабрикаттар. Манна ортоуонан 166 кыйа үлэһи хабылыуна.

Бийлалыг сэтгэлтэйгээр квалитативтар үлэрэж кииригхтээх Чүүйэтээдн комплексна 200 сүмхү турар хотовоох, 190 төбө киирэр босоон корпустаах, төрөтөр салаалаах ыыр-үүт тутар блоктаах, мэгчбээр хаааалаах, бөйгөтэ трансформаторнай подстанциялаах, уунан хаачыйар систизмэлээх буолуова.

Арьдах хүтүнэн Сир олох-
тоохторо түүнгү халлаанна
космической шоуу - сылын
айы атырдах ыйгар буолар
сулуатар түһүүлэрин
көрөөхтэрэ

Бийлэл Персеида метеордара туһуухтэро, ол чадылхай сурааһыннары ойуулуотэ. Ол эрээри, итгини көрөгө кураттан ыраах бырыахха нзада: курат искусственной уотгара халлааны нэтэон көрөрү мөһөйдүхтэро.

Ордуک хойуу метеордар су-
улуулар - биир чааска
сүүскэ дээр - атырдыах ыйан
13 күнүгэр элбизэ

Персеидалар сулустарын
ардагы атырдыах ыйыгар
Свифт кометатын кутурута
Туттль сиргэ саамай элбэхтик
түһөрүттөн сиппимнээх.

Президент Егор Борисов

Бүлүү улуунугар сыдыахтын түмүгүн, атырдах айын 8 күнүгэр Бүлүү куоратыгар суһал штаб бэиэс учараттаах муһыаҕа ыстылынна. Тэрээһини улуус баһыыһын бастаан салбуйааччы, суһал штаб начальнига Василий Лукин ытта. Муһыахха тэрилтэ салбуйааччылар кытыннылар.

Тыя хаһаайыстыбытын Департаментын начальнига Иван Тарасов биллэрбитигээн, атыр-
дыах ыйын 5 күнүгүгү туругу-
нан 4115 киһи окко таарыста,
6601 га с.р. охсулунна, 7466 тон-
на от бэлэмэннэ. Инновесттин
19606 тиннаан олтуохтара, ити
былаан 70%-на.

Сүхал штаб муньярын хаамлыгыгар нэһиликтэр баһылыктара сүһүнү уонна сыгыны кыстатыы быһаанын атырдах ыйын 12 күнүтэр диз-ри өлгөрүгэ уонна кыһыларга быһаардылар.

Баглай, Бөтүг, Чернышевский, Чочу нэһиликтэрин баһылыстарыгар атырдьах ыйын 12-гэр дээрн мобилнай биритээдэлэри ысталларыгар соруудахтаатылар.

"Туймаада-Нефть" хампааньяаа Күүлэт нэһилэиктэригэр диэри чэпчэтиллээх дидеһкэй оттугу биэрэрэгэ сорулдаһаатылар. ТХПК МТС салһааччытылар Виктор Трофимовка лизинг тэрилтэлэрин нонүө аһылыгы тийээр массиналарызын хааччыһыны толорорууга эһиһинна.

Бары эпизитинэстөөх
дьонно Саха Республикатын
Президена Егор Борисов
Бүлүүгэ иккэ сылдыһытар
эпигт дыаһалларын кытта бил-
сэллэригэр, Бүлүү улуутун МТ
баһылыктарыгар олохтоохтору
ойуур эйи дыаһалларын
туһунан иһитиннэрэллэригэр
сыһырдылар.

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ с 13 АВГУСТА по 18 АВГУСТА

	вторник 13 августа				среда 14 августа				четверг 15 августа				пятница 16 августа				суббота 17 августа				вс 18 августа	
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00	16:00	22:00	04:00	10:00
Облачность %																						
Осадки мм																						
Температура °C	+16	+19	+22	+19	+16	+18	+22	+18	+15	+17	+20	+17	+14		+16	+12	+10	+1	+15	+12	+10	+13
Давление мм	738	737	735	734	735	735	735	736	737	738	736	737	738	738	738	738	739	740	739	739	740	739
Влажность %	100	91	76	92	100	96	76	92	100	87	74	93	100	90		84	93		79	90	97	86
Ветер м/сек	1	2	2	2	1	3	1	1	1	1	1	2	3	5	4	4	4	3	3	3	2	2
	С	С-В	С-В	С	С	С-В	В	Ю-В	В	С-В	С-В	С-З	С-З	С-З		З	З		З	З	З	З
Солнце восход / заход	05:10 21:10				05:12 21:16				05:15 21:13				05:18 21:10				05:20 21:07				05:33 21:02	
Луна восход / заход	13:39 22:08				15:03 22:33				16:23 23:10				17:32 00:00				18:27 01:00				19:00 02:00	
фаза																						

ХАЛЫМА ЭБЭ ДОЛГУННАРЫН УСТУН

ОРТО ХАЛЫМАҒА

От ыйын 18 күнүгөр кизэ экологической десант кыттылаахтар. Зырянкатан 380 км тэйиччи сытар Седёдема ресурснай резерват сиригэр-уотугар тийдибит.

Орто Халымалары айылба харыстабылын инспекциятын салайааччыта Иван Семенович Белоногов ураты харыстанар айылба территориятын инспектордарын, үлэһиттерин билиһиннэрдэ.

В.К. Винокуров, А. Москвитина.

Билиһээн этэххэ, бу Седёдема (Седёдема) ресурснай резерват Саха республикатын Айылба харыстабылыгар министриэ, очулорго Орто Халымага байылыкты сылдыбыт Владимир Григорьев салайааччынан, кини быһаччы көүлээһининан 1995 сыллаахха республикатаа суолталаах ураты харыстанар территория быһытынан төрүттэммитэ.

Манан өр сылларга үлэһиттэр, Саха республикатын айылба харыстабылыгар туйгунара, эдэр дьонно кэлди хөлбүр буолар Владимир Константинович Винокуров, Василий Захарович Чуков көтөн көрүүлэрин, күлүкүгү үлэһитин-хамнастарын, кыыл-сүөл, көтөр арааһын туйуун иккэсэтилэр.

— Көрбүкүт-лестивая курдук, биһиги террито-

риябытыгар Халыма тайага төрүүр-ууһуур, ахсааннара албын түрөр. Ону таһынан тытаары, сизэгэ, кыырт, күс, хаас арааһа, улар, куруппааскы, ода көтөр-сүүрөр баар.

Владимир Константинович манна 20 сыл олорбут, кини үлэһиттэр кэмгэр бүгүнтү күнгө үһүс айылба харыстабылын министриэ, бөһүс улуустаагы инспекция начальнига үлэһити олоролор.

Эрдэ элэи аһарбытым курдук, суруналыыстар уонна устар бөлөх түс-түсү арахсан үлэһэбиһиттэр. Биһиги үксүн дьону-сэргэни кытары сэлэргэһэр буоллахпытна устар бөлөхтүт камераларын, фотоаппараттарын туйнутуунан утуйар ууну умнан, түүннэри-күнүстэри тыһа да олорон, сатыы да хааман хатыламат кэрэ түгүннэри, айылба манылаах оҕолорун чүнгүү, ураты калдырары туйура, хөмүгү бараллара. Ол сырылыра табыллан, Орто Халыма ытык сиригэр-уотугар күөлү толору куһу-хааһы, 16 тайагы тэһинэ, хас да тытаарыны, үтүс үрүн кубаны харак дьолугар көрөт, хаартыскага туйуорот үөрүүлэрэ үрдэбитэ.

От ыйын 20 күнүгөр кизэ эмиэ Владимир Афанасьевич Григорьев көүлээһининан төрүттэммит "Халыма" айылба паракатын территориятыгар турар "Маяк" экологической хайыскалаах оҕо сынналан лаарымыгар тийдибит.

Бараахтан үрүгү куйуллаах, кыһыл хаалгыстаах оҕолор биһир кээккэ көчүлүрүһүн турулларын көрөт кини про үөрөр. Баһаатайдар Ульина Спири-

доновна Слепцова, лаарыр дириэктөр Анна Сергеевна Волкова салайылыларынан "Ритм" уонна "Луч" эһэрэст оҕолоро дордосноохтук речевкалаан, билиһини эрдэһини көрүстүлэр.

Дириэктэр Анна Сергеевна көчүлүрүнэн, "Маяк" 2000 сыллаахха айыллан үлэһин саҕалаабыт. Бастагы сезонна сылдыбыт оҕолор Березовкатан үс күн сатыы хааман көлбөттөр. Лаарыры төрүттээччи Федор Инокентьевич Волков бу учаастакка 1992 сыллаахтан баар эбит. Урукку кэмгэ сайын айыы үстүү сезонугунан үлэһиттэр эбит буоллахтарына билиһиннэки сезон тыммыттар Биллэн түрөр, транспорт бөлүгүрүһа ыарахана атахтыыр буоллаҕа. Хөлбүр, билиһин самолет, вертолет сылдыбытка, кэһиллэктэртэи оҕолор кэлбэтэхтэр. Биһиги тийэрбитигэр иккис сезон саҕа саҕалаан оҕолор, үлэһиттэр сезон айылыһытын үөрүүлөхтүк ытаары бэлэмнэнэ сылдыллар. Лаарыр үлэһиттэр СР үөрэҕириттин

министириттэбитин, улуустаагы үөрөх управлениэтин, орто оскуола өттүгүн ойбод баарын, айылба харыстабылын инспекцията куруук ыкса үлэһиттэри тһоволоон билиэтиилэр. Ол курдук, от ыйын бүтэһигэр сыл айыы буоларын курдук, инспекция үлэһиттэрэ оҕолору кизэ "Лысая гора" дьикти сатыы похуонка барыахтаахтары кэпсэтилэр. Оҕолор үксүлэрэ 8-тан 15-гэр дьикти састаахтар эбит.

Бу кизэ кэлбит ыалдыттарга эмиэ лаарыр илтиллээччилэрэ үтүкүү, ырыа, үгэ, хоһоон арааһын, туйуулар айталарын, төрөбүт-үөскэбит сирдэри айыгытын, харыстанар үүнэһилэрин, кыылларын тустарынан сэлэргэтилэр.

Дьоро кизэ биһир билиэ түгүннэһ өр сылларга

В.З. Чуковтуй.

үлэһиттэр, иһилин күөһү сылдыар киһилэртэр, лаарыры төрүттээччи Федор Инокентьевичка десант салайааччыта Альбина Яковлевна Сосина Саха республикатын айылба харыстабылыгар министриэтибэтин бочуотунай гравотатын туттарыта буолла.

Оҕолор барахсааттар чоҕулулут характара, чоҕо кэпсэһнэрэ-иккэһнэрэ барыһытын да сэлэһинтэ Куһаҕар билиһэһэ олорор куортустарын көрдөрдүлэр, Кууа, Рыса, Тамара дьикти куоскаларын, Якудза дьикти ыттарын үөрэ-көтө билиһиннэрдилэр, иһтэһчилэрэ Макар Хабаровскайдыын футбол оонньоон мээһини сырыстылар. Макар эдэр киһи быһыл ытык кизин толорон, арааһа сулуустуулан кэлбитин, салгыы үөрөнөр баҕалаарын кэпсэстэ.

Кэпсэһтэ аҕыһык оҕолор Ваня Дурьев, Злата

Ваня Дурьев

Лалтева, Амина Тырыштина-Макарова кэпсэһнэрэ, үтүкүүлэрэ, ырыалара, саамай кырачаан иһтиллээччи Кольмана Макарова үгэһэ, хоһооно, хайдах курдук сирэйин-хараһын туттан туран, иһтигэһэ-толугаһа суох саҕара барыһыт сүрээһин сүүйдэ. Оҕолор уонна лаарыр үлэһиттэрэ көмөлөһ, иһ сүрэхтэриттэн оҕурускан аһыан, десант хас биһирдэи кыттылааҕар моойто кэпэр харысжал курдук кизэргэлэри, суумкалары бэлэһэһиттэрэ олус долгутуулаах буолла.

Түмүккэ бука бары кыһыта кизэри оҕолору кытары хаартыскага түстүбүт.

(Салгыыта бэлэһэтиһэ).
Наталья ПУХОВА.

Оҕолор көрсөллөр.

Амина, Злата, Кольмана

УЛАХАН УОЛ

Бийдын 2013 сэлтэ Чурагчы улууһун номоххо киирбит улуу ойууна Николай Протасов (Бырыдаһан) төрөөбүтө 120 сылын туолда. Кини 1893 с. Хайахсыһа үө уолтаах Ойга, Николай Протасовтарга иккис оҕонон күн сирийн көрбүтэ. 1992 с. "Кыым" хаһыат атырдьах айын 13 күнүсүгэр нүөмэригэр аатырбыт суруналыыс Макар Башнев Мэҥэ-Хаҥаластаары Дьаһхаада нэһилиэгин "Революция" колхуоһун, кэппиһи Герой Попов аатынан колхуоһун кырдыаҕас рабочайа, Улахан Уолта оҕо сылдьан хаста да кутуруксуттаабыт Захар Матвеевич Владимиров кэлээниттэн сэхэниэри Ойуунааһын конференциятын көрсө бэчээттэппитэ. Бүтүн ол сэхэниэри билсиппизин!

— Сэтгэ саастаахыгтган ырынады зэ-
тээн кыырбыгтыг. Биир кыһын аатыран
Улахан Уол дэттэрин сүүлүн, Дьокуус-
кай дигэн албах да албах дьылзэх, өссө со-
роо тааһынан тутуштубут дьыбарыастаах
куорат баар дииллэрин көрөөрү сайын
барбыгтыг. Төһөн иһэн Мэгэ Баатыраты-
гар биир олус да күүтүр, бөлүлүүк эмээк-
сигигэ. "Ий кууан, утахпын ханараарай
дигэн кыырбыгың, көнөөн кээсэштэгэр
даарып. Онтон кыһыйан, сөрүүн сүгэй
көрдөөбүлүүн кырыбы сыйан үүрбүтэ.
Ор, акаары, бейһимэх буоламмын туту-
статан, сүһүлэрин хаанын барыгын иһэн
аастыгым. Иинэ гынан сизмах онорбута,
ол эмээксин. Оруну да аанна ахтар сөп
эбиг, — дигэн кэннөөн төлөнөрү Быр-
ыдааһан ойуун.

— Бу дөс дарыны. Хайарыт дарыны кырдымчы элпэт. Июсин сымбайальгыт, найаннаһа турдаххыт. Улахан Уол бийиз-хэ хоммута, хата эт-ас бүтэ илик, кыһын ортоһо буолан, бизем холун эттэн, үрдүккүтү аһаттым. Махтанар быһыһалаах. Биземмөт, салһан куттанаммыт кыһан көсөстөр халһа дуо? Бөйөтө согул бөрүнү тардан кэбиста — Дьыгүөр дьыгуу алһаһын буолан, кырдыккы, ыгык ыадыһаттанан кө-

Улахан уул киһи үтүө майгынааҕа, элбэх сэхээннэрэ, эгсиглээннэх куолаһаа, салгыта-хотууга. Балаһ кэлин хонноруна, чэйдэн аастарына бэрт элбэх согуу булан кэспирэ. Кими барытын көннөн кытары тэг кэбиллэх сэхэргэһиннэрэрэ, үөрдөрө-күтүтөрө, савваларын чэпчэтэрэ. Дыуу быһа-хото сангарбат, наар үөрөтөр, үчүтэйтэр эрэ баһарар үтүхтэрдэ. Күнһэ хоннорут ыаллар кэспээн, олоһоол көрдөр эрэ дэн көрдөһөллөрө. Сорохтор куттамыгтарын сонно тутта билэрэ уонна: "Кут-талымаһ" – диин эттэ да киһи барыта хол-

олорон ааспыта чахчы дьону сөхтөрөр, кини угууратарыбыт түөлбөлүрүктөмөстө эрзери, билитин дагыны Хайахсыкка кини аатын юм да улаханнык астаабыт, ол эрзери, үтүс саха дьону кинини уопу-баттар, дьону сөхтөрөр сүдү гиниһа уостан уоска кэпсээн, кини олорон ааспыт олохун туһунаан, дыкти дьарыктарын туһунаан номохтору үөрэтти-чирептий Саха сиритэр санаатан-сага кэлүүнэ дьонго илгиретет да нөгүс тартанан бара туурар. Ол курдук, Ырыдааһан оһуун сүдү талаана дьон болормоһун тардар дагыны, дьуларат дагыны.

M. A. GERASIMOVA

ЭБЭР ДЭЛИИБИТ!

Таптыыр кэргэммин, ытыктыыр арабын, элээдэй элээбитин, Кэбээдй Чагдатыгтан төрүттээс Чурапчы улуунун Диринг нэһилиэгин кырдыаас олохтообун, улуустары эмт үлэһиттэрин ветеранын, ССРС до-руобуйатын харыстабылын туйгуунун Данил Васильевич ПАВЛОВЫ 75 саасын туолар арааһыда куннунэн истинник эбэрдэлиибит!

Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамньыг, үтүө санаан, туугунан да кэмнэммэт үгүс көмөн иһин ис сүрэхтэн этиллэр баарабай махталбытын түстүүбүт.

Эмчит идэтин ылан, үгүс сылларга элбэх ыарыһастары өлөр өлүүттэн өрбүтүөн, олох-торугар иккистээн төнүннэртээн, кинилэр улахан ытыктабылларын ылбыккынан уонна ыларгынан кизн туттабыт, үтүө халобур оноттобүт.

Куруук бар дьонун ытыктабылларын ылан, дьүз кэргэптэрин итии-сылаас тапталынан угуттанан, үйүн уһаатын, доруобуйан бэбэрээтүн, олох үөһүгэр үөрэ-көтө, эбэрди эрчимнээстик сүүрү-тоома, хайыһарды сы-рыт дьон алгыстытын аныгыбыт.

Диринг ытыктабылы кытта кэргэниг, кыһыгын, уолаттарын, кийиһиттэрин, сизинэринг. Дьонуускайтан Айаал, Анна, Антонина Николай Романовтар.

БИЛЛЭРИИЛЭР ОБЪЯВЛЕНИЯ

Молодежный оройу-нун «Улыбка» уһууааны-гар улахан бөлөхкө баар министэни клингит баар «Улыбка», «Кэскил», «Бе-резка», «Кыталык» уһууа-аннар жакыттарыгар арас-таһабын. Тел: 8-914-272-04-17, 8-914-101-33-32.

Чурапчы нэһилиэгэр Советская, 37 уһаайбалаах дьонни атыһылыбыт. Тел: 8-914-261-36-57.

Чурапчы нэһилиэгин кэнигэр кэнигэн иттиллэр, 2 этээстээх дьонлоох уһаайба атыһыланар. Кыра дьыллэх, булуустаах, гар-мактаах, водопроводтаах. Тел: 8-914-294-54-87.

Улахан кини подгузны-гы атыһылыбыт. Тел: 8-914-285-51-81.

Продаются ГАЗ-22171 (Соболь) 2004 г.в., ГАЗ-3102 (Волга) 1999г.в. Тел: 8-914-292-60-03.

Продвотся: - "Жигули-09" 2002 г.в., тонировка, зимние резина, сигнализация. - "Волга - 3110", в хоро-шем состоянии. - Передине рессоры но-вого образца (2 шт) и багаж-ник автомобиля УАЗ м/а. Тел: 8-914-293-39-86.

Вчера вечером, 11.08.2013 возле магазина "Чабдик" была утеряна черная барсетка с докумен-тами на имя Соловьева Афанасия Алексеевича.

Вчера вечером, 11.08.2013 возле магазина "Чабдик" была утеряна черная барсетка с докумен-тами на имя Соловьева Афанасия Алексеевича.

Редактор - директор а. т., элпэтинир секретарь, сурух отдела, корректор - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ. Корреспондент - Л.Е. ПОПОВА. Верстальщик, бэчээтэччи - Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

О ПОТРЕБИТЕЛЬСКОМ КРЕДИТЕ

В настоящее время одним из самых динамично развивающихся рынков в России является рынок потребительского кредитования. Количество креди-тов, выданных гражданам на потребительские цели, постоянно растет.

Под потребительскими кредитами понимаются кредиты, предоставляемые банком, кредитной ор-ганизацией физическим лицам (потребителям) в целях приобретения товаров (работ, услуг) для личных, се-мейных, домашних и иных нужд, не связанных с пред-принимательской деятельностью.

В гражданском законодательстве нет определе-ния договора потребительского кредита.

Под договором потребительского кредита следует понимать соглашение, в силу которого банк или иная кредитная организация (кредитор) обязуется пре-доставить денежные средства (кредит) заемщику в размере и на условиях, которые предусмотрены до-говором, для удовлетворения исключительно лич-ных, семейных, домашних и иных нужд заемщика, а заемщик обязуется возратить полученную денеж-ную сумму и уплатить проценты на нее.

Если какие-либо предусмотренные кредитным договором платежи не осуществляются или осуще-ствляются несвоевременно и/или не в полном объ-еме, банком (кредитной организацией) может быть предъявлено требование об уплате неустойки (штрафа, пени). О праве банка (кредитной органи-зации) предъявлять такое требование, как правило, сказано в кредитном договоре.

Перед принятием решения о получении потреби-тельского кредита оцените свои потребности в его по-лучении, а также возможности по его своевременно-му обслуживанию (погашению), то есть какую сумму денежных средств исходя из Вашего бюджета. Вы реально можете направить на уплату всех причита-ющихся платежей по кредиту.

Внимательно изучите всю информацию о креди-те и условиях его обслуживания (погашения). Запро-сите и изучите информацию о тарифах у сотрудни-ков банка (кредитной организации). Изучите кредит-ный договор и другие документы. Не спешите подпи-сывать документы. Перед подписанием кредитного

договора тщательно изучите его. В этих целях, по возможности, возьмите кредитный договор домой, более внимательно изучите его условия, устанавли-вающие Ваши обязанности (обязательства, ответст-венность), убедитесь, что кредитный договор не со-держит условий, о которых Вам не известно или смысл которых Вам не ясен.

Если какие-либо условия кредитования Вам не понятны, просите разъяснения и соответствующие документы у сотрудников банка, уточняйте интере-сующие Вас вопросы.

Оставляя в банке заявление на получение креди-та, обратите внимание, что такое заявление может быть Вашим предложением (офертой) заключить кредитный договор на условиях, предусмотренных этим заявлением. Принятие (акцепт) банком этого заявления будет означать заключение кредитного договора без дополнительного уведомления Вас о данном факте.

Внимательно изучив кредитный договор, еще раз взвесьте все "за" и "против" получения кредита, спо-собно оценить свои возможности.

Подписав кредитный договор (заявление-офер-ту), Вы соглашаетесь со всеми его условиями и при-нимаете на себя обязательства по их выполнению, в том числе по возврату в установленные сроки суммы основного долга и уплате всех причитающихся пла-тежей, за неисполнение (ненадлежащее исполнение) которых банк будет вправе обратиться с иском в суд.

Если кредитным договором предусмотрено воз-вращение займа по частям (в рассрочку), то при на-рушении заемщиком срока, установленного для воз-врата очередной части займа, залогодавец вправе по-требовать досрочного возврата всей оставшейся сум-мы займа вместе с причитающимися процентами.

Подписывайте кредитный договор (иные доку-менты банка, кредитной организации), только если Вы уверены в том, что все его условия Вам понятны, Вы точно представляете, какие платежи и когда Вам необходимо будет произвести, и Вы убеждены, что сможете это сделать.

Мировой судья ВП ДМИТРИЕВА.

Болбойун! Болбойун! Болбойун!

В.С. ЯКОВЛЕВ - ДАЛАН ААТЫНАН КЫТААНАХ ОРТО ОСКУЛАТА 2013-2014 ҮӨРӨХ ДЬЫЛЫГАР УРУҢҮЙ ХАЙЫСХАТЫГАР ҮӨРЭНИЭН БАҒАЛААХ ОБОЛОРУ ЫҢЫРАР!

Оскулабыгыгар уруһуй хайысхата аһылыгыта сүүрбэттэн тахса сыл буолла. Бу кэм устата республика араас улуустарыттан албах орну кэро эйгэтигэр уһуйдубут. Ол курдук, 100-тэн тахса вы-пускныктыг учуутал, дизайнер, архитектор, ювелир идэлэригэр үөрэнэ, үлэтин сындыаллар.

Оскула быһылты үөрэх дьылыгар 7-с, 8-с, 9-с, 10-с, 11-с кылаа-старга үөрэнээччилэри хомуйар. Биһиэхэ үөрэнэ кэлбит ор акаде-мической уруһуй, дизайн хайысхаларын, черчениены диригэтэн үөрэтэр. Уруһу таһынан эбии ырыа, керамика, туостан оноруу куруһуоктарыгар дьарыстанан сөп. Орбэйтэн багыттан 9-с эбэтэр 11-с кылаас кинигэтти үөрөххэ туттарса барарыгар ба-лэмнээһин үлэте ытыллар. Ингэриэстиин хаачылыар.

Эһиги атырдык ыйын 26 күнүгэр (бонидэжнэик) сарсыарда 10 чаастан улуустаагы үөрэх управлениетын дьэитигэр күүтэбит.

Ирдэнилэр докумуоннар уонна матырыйаллар: - Орбонной дьыалата эбэтэр үөрэх таабылын куопуята, харак-теристика. - Дьэ кэргэни туһунан ыһыраапка. - Орбортфолиога. - Орб уруһуйдара. - А4 формат (альбом), боростуой харандаас, ластик.

Тутуу бэрээдэг: - Кэпсэти. - Айар сорулагы толоруу (уруһуйдааһын). Былсэр төлөпүүс: 23-611 (оскула), 8-962-735-88-07 (Монасты-рева Прасковья Владимировна), 8-962-739-83-07 (Миронова Евдо-кия Тимофеевна). Ардактаах күн буолууһа, баһаалыкта уларыттар атах танас-таах кэлэргит ирдэнилэр.

Оскула салалтата.

Ытыктыыр санастыг, Мындаарайы ыһылаһы олохтоор, үлэ, тыл ветер-ан, Хоту таһарууу кэпсэлигэр

ЗАВОЛОНКА

Нагурустани Григорьевна олохтон туораабыттан орлоругар, ай-мактарыгар, Висотка, Поланага, Афан-асияга, Марияга, Катяга, бары сизинэригэр дьэриг куруһуомьатын тэрдэбит.

Дирингтан бары Федосовтар, Толсто-уховтар, Родионовтар, Мигт-Халластан Дмитриевтар, Габиевтар, Уус-Алдан-тан Портнягиннар.

Хатылы нэһилиэгин олохтоор, «Бо-чует злага» орден кавалера, армян, үлэ, тыл ветерана

БАРАШКОВА Марина Степановна

уһуу аарахан ыһырааһтан олохтон туора-абыттан орлоругар Степан Семеновна, Полина Семеновна, Мария Се-меновна, Галина Семеновна, Мария Се-меновна, Семен Семеновна, кийи-тэригэр, күтүөтэригэр, сизинэригэр уон-на хос сизинэригэр, бары чутас аймак-тарыгар дириг куруһуомьатын тэрдэбит.

"Хатылы нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата, таһарыаастарын Сабакта.

Толыг нэһилиэгин олохтоор

МАКСИМОВА Людмила Алексеевна

сонуу олохтон туораабыттан ку-турданын тэрдэбит.

- Максимов Людмила Алексеевна олохтон туораабыттан орлоругар, чутас аймактарыгар Толыдоору Сынпылааг таһарыаастарыгар, улуустары профес-сионал кэлииттэ.

- Тапталлаах ийэлэрэ Максимова Людмила Алексеевна олохтон туораа-быттан бириг үөрэмэст, үөрэнэр орлору-гар Олега, 7-с кылаас үөрэнээччилэр Сеняга, быһыларыгар Настяга 7-с кылаас коллектива, 2010с. выпуск орлоро, учуу-таллара Варвара Николаевна, Саргылаа Николаевна.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствата, Чурапчы улуунун "Сага олох" редак-ционной-издательской холбоһук автономной учреждение, Российской Федерации Роскомнадзор СР управлениетыгар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрационныг нүмэр - ПИ №14-0238.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор - 41-332, отделар - 41-265, 41-358. E-mail: sagaloh@mail.ru

Бэчээк сакаас: № 120 (10739) Тираж 1542 Хатыат сыаната: 10 солк.

Сага олох

Автор сурутар этилэр санаа редакци позициялар мадцы сеп түбүгэр буоллах. Суруука ыйылар чачылар кырдыаастарыгар элпэтиги отор түс бэитэ сүр.